

Het publiek wilde gewoon negers zien

MARTIN STERMAN was een van de eerste Amsterdamers met een kleurtje. De in 1916 in de Frederikstraat – zijstraat Overtoom – geboren multi-artiest wordt tot zijn ergeris nog vaak voor Surinamer aanzien. Dan moet hij in een buurthuis optreden en kondigen ze hem aan als 'Surinaamse zanger', moppert hij. Terwijl hij toch echt een geboren en getogen Amsterdammer is, van een Antilliaanse vader en een Nederlandse moeder. Sterman bromt, kankert en foetert zich – een Amsterdammer waardig – door het leven. In het kunstenaarsportret *M'n eigen leventje*, dat David de Jongh van hem maakte, is een duidelijke rode draad te herkennen: de constante oorlog van Sterman tegen de rest van de wereld.

Martin Sterman werkte als gitarist, pianist, jazzmusicus, zanger en kunstschilder in Amsterdam en Parijs. Maar hij voorzag ook in zijn onderhoud als schilder, boer, schoenmaker, lippenstiftfabrikant, technisch tekenaar en coach van een skeltercoureur. Al op twaalfjarige leeftijd had hij zijn eerste baantje in een moto-

renfabriek. Later ging hij aan de slag in een dropfabriek in de Jordaan. Op voor hem typerende wijze kijkt hij op die periode terug: "Wat een gore troep was dat. Ik heb m'n leven lang geen drop meer gegeten."

Met gouden ketting en open shirt vertelt Sterman, een ideale hoofdpersoon, zijn verhaal. Zittend op de bank, omgeven door kunstwerken. Ook bezoekt De Jongh plekken met hem die een bijzondere betekenis hadden in zijn leven en wisselt hij de verhalen af met archiefmateriaal en mooie beelden van Amsterdam. Een aantal deskundigen plaatst het verhaal in historisch perspectief.

In de jaren dertig legde zijn huidkleur hem geen windeieren, geeft Sterman na een vraag van de interviewer toe. Negerbands werden overal gevraagd. Een theaterhistoricus zegt dat het publiek in die tijd gewoon negers wilde zien. Sterman: "In die tijd had ik veel te danken aan mijn huidkleur. Als theaters en zalen konden kiezen tussen een zwarte of een blanke zanger van gelijke kwaliteit, gaven ze de voorkeur aan de eerste omdat die bijzonder was."

Links Martin Sterman in 1948 (uit privé-collectie) en in 2000 (foto David de Jongh).

In de oorlog maakte Sterman kennis met de keerzijde. Nadat hij in Antwerpen naar eigen zeggen een Duitser in elkaar had geslagen, keerde hij terug naar Amsterdam om in hotel Americain in een bandje te spelen. Dat hield na twee weken op. De Duitse bezetter was niet gediend van negermuziek. Sterman overleefde de kampen Vught en Amersfoort en hervond zijn plezier in de schilderkunst en de muziek. Hij was

ook een groot liefhebber van vrouwen. Drie keer trouwde hij. Zijn laatste vrouw stierf in 2000. Op de vraag of hij ooit van een vrouw gehouden heeft, blijft hij het antwoord schuldig. "Wat is houden van? Dat weet je nooit zeker. Je kunt wel een prima kameradschap met ze ontwikkelen." Programmamaker David de Jongh werkt aan een aardig oeuvre. Eerder maakte hij lange portretten van onder meer journalist Igor

Cornelissen en tekenares Toby Vos. Lange verhalen in historische context.

M'n eigen leventje, ook een ontluisterend relaas over discriminatie, familieruzies, muzikale schoonheid en eenzaamheid duurt 145 minuten en werd in opdracht van het Amsterdams Fonds voor de Kunst geproduceerd. Salto zendt de film in drie delen uit. Maar Hilversum zou er eens goed naar moeten kijken.

PAUL VAN LIEMPT

Het programma wordt in drie delen uitgezonden: 3, 10 en 17 maart op A1 om 23.00 uur. Het programma is ook op dvd of vhs te bestellen (kosten 20 euro) door te bellen met 020-6642162.